DE BLASPHEMIA ILLIUSQUE CRIMINE. ODER: OB JEDE GOTTESLÄSTERUNG EIN VERBRECHEN...

Johannes-Rudolphus Engau

Digitized by Google

Google

149114-B

Digitized by Google

Digitized by Google

137. B. 372.

PROLVSIO ACADEMICA

QVA

DE

BLASPHEMIA

ILLIVSQVE CRIMINE

Oder;

Ob iede Gotteslästerung ein Verbrechen zu nennen sey?

DISSERIT

AC SIMVL

AD PRAELECTIONES SVAS

CRASTINO DIE

INCHOANDAS

IVRIVM CVLTORES

EA QVA PAR EST SVBMISSIONE

OBSERVANTIA HVMANITATEQVE

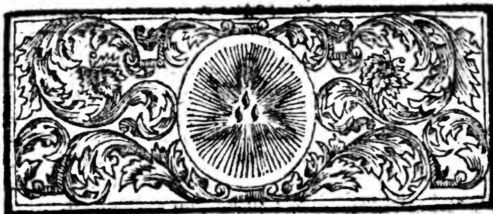
INVITAT

IO. RVDOLPHVS ENGAV, D.

JENAE LITTERIS RITTERIANIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Q. D. B. V.

§. I.

VONIAM omnis, quæ a ratione ſuſcipitur de aliqua re diſputatio, debet a definitione proficiſci: quid ſignificet *blaſphemia*, ante omnia annotare placet. Eſt autem illud uocabulum πολυσημον, (1) adpellationem *a*), (2) infamiam, (3) quamuis iniuriam (4) maledictum (5) omne illud, quo Deus contemnitur, (6) hæreſin *b*), in ſcriptis ICtorum denotans. Nobis eſt *iniuria, quam Deus patitur*. Blaſphemia

a) LL. Long. II, 52. 23. Capit. III, 7. Vnde phraſis illa: *ein Urthel ſchelten*. V. BEYER. ad C. C. art. 106. poſ. 2.

b) BINGH. Orig. Eccl. lib. XVI. c. 7. §. 2.

§. II.

Quod (1) uel uerbis, uel factis, (2) uel mediate, uel immediate committantur, & ſic (3) uarii generis ſint iniuriæ: tam notum eſt, quam quod notiſſimum. Nullam igitur cauſam eſſe duco, cur illud pluribus teſtatum faciam. ſicut iniuria

§. III.

Blaſphemia, quandoquidem in iniuriis eſt (§. I.), hæ autem uel uerbis, uel factis committuntur (§. II.): 1) uel uerbalis

Digitized by Google

in *uerbalem* & *realem*, a Dd. recte, opinor, dispescitur *c*). Etiamsi natiua significatio primitiuæ uocis, unde descendit blasphemia, obstare uidetur; certe illud non curant ICti. Nemo enim nescit, significatus iuridicos uocabulorum: *conuitii, codicillorum,* aliorumque ab origine & proprietate sua recedere quam maxime *d*). *Verbalis* autem dicitur, ubi Deo uerbis infertur iniuria. Sint ea uerba ore prolata an scripta, perinde est.

c) FROELICH comment. *P.H.G.O.* part. II. p. 6. n. 1.

d) LEYSER spec. 565. m. 12.

§. IV.

uel realis est

Realem blasphemiam plerumque uocant, ubi Deus re & facto contemnitur. Vt itaque in hanc incidant, qui picturam aliquam, quæ Dei Christiue imaginem referre dicitur, conspuunt, cædunt, aut alio contemnunt modo. *e*)

e) Id. c. l. m. 13.

§. V.

2) uel immediata

Atque etiam eadem de causa (§. I. II, 2.) alia est diuisio blasphemiæ, nam & *mediata* seu *obliqua* quædam blasphemia dicitur, & *immediata*. Per hanc intelligunt, *iniuriam, quam Deus* directe *patitur*.

§. VI.

quæ committitur

Directe autem despicitur Deus, & sic immediata committitur blasphemia (§. v.), ubi (1) Deo inesse negantur, sine quibus nec uult nec potest concipi, ueluti omnipotentia, iustitia, bonitas, omnium rerum prouidentia &c. aut (2) inesse dicuntur, quæ cum diuina natura & essentia pugnant, utpote impotentia, iniustitia, crudelitas, malitia, membra humana &c. *f*). Quarum blasphemiarum priorem *derogatiuam,* posteriorem uero *attributiuam*, sed barbare uocat GRASSVS *g*); (3) ubi creaturæ tribuis, quæ soli Deo competunt *h*); (4) ubi detrahitur Deo uerbis obscœnis aut maledictis. *i*)

f) C. C.

Digitized by Google

f) C. C. art. 106. Ord. Pol. Magd. c. 64. §. 1. Wurtenb. tit. 89. §. 4. p. 187.
g) collat. J. Ciu. cum Recess. Imp. p. 727.
h) FLACHS Colleg. Crim. disp. VI. th. 5.
i) KRESS. ad C. C. cit. art. §. 9.

§. VII.

a) ubi Deo diuina inesse negantur, aut

Vnde (§. VI, 1.) blasphemiam immediatam committit, (1) qui omnia casu fortuito, nesciente plane uel non curante Deo contingere dicit *l*), (2) qui, Deus quin iustus sit, turpe dubium mouet *m*); (3) qui Deum adulterium aliaue mala placere, & bona displicere adserit *n*); (4) qui, ubi euentus uoto non respondit suo, prouidentiam diuinam abiudicat reiicitque *o*); (5) qui Deum hoc uel illud facere aut impedire posse, it plane inficias. Huc rerum forensium æstimatores dicentem: *hoc Deo repugnante faciam p*), iure meritoque referunt, summa uero cum iniuria eum, qui, quæ alii attributo repugnant u. c. mentiri, peccare, interire &c. Deum facere posse negat. Hinc si quis Deum factum infectum reddere, & uirginitatem semel amissam restituere posse negaret, eum blasphemum non haberem *q*) quia Deum non omnipotentem solum, sed & uerum ueneramur.

l) BERLICH. part. IV. concl. I. n. 20.
m) Id. c. l.
n) GRASS. c. l. p. 741.
o) CARPZOV. pr. crim. q. 45. n. 18.
p) MENOCH. cent. IV. cas. 375.
q) CRVSIVS de indic. p. II. c. 2. n. 18.

§. VIII.

b) humana inesse dicuntur

Quandoquidem Deus iniuria directe petitur, ubi illi inesse dicuntur, quæ cum diuina natura pugnant (§. VI, 2.) facile est ad intelligendum, in blasphemiæ immedia-

mediatæ reorum numero eum etiam esse, (6) qui Deo corpus, caput, nasum r), capillos, &c. in sensu proprio, aut mortalitatem s) expressis uerbis tribuit t), aut, (7) per ista humana, Deo adsignata, iurat. BOSSIO u) teste sunt, qui distinctionem: *Ureturne aliquid adserendo an detestando & uituperando?* magni faciunt, quæ tamen, si quid uideo, nullius momenti est. Semper enim attribuis Deo, quod cum illius natura pugnat.

r) CARPZ. c. l. n. 19.

s) FARINACIVS pr. crim. q. 10. n. 21.

t) PETR. HEIDEN publ. iudic. c. 1. concl. 5. HARPPRECHT Resp. crim. 82. n. 27. seq.

u) pr. crim. f. 56.

§. IX.

An reuerentia Deo debita directe uioletur, si quis Christo membra humana tribuat? forsitan quæris. Equidem nullam plane blasphemiam adesse putarem, quum omnes Christum habeamus θεανθρωπον. Neque uero hic negare uolo, blasphemiæ, si minus immediatæ, at mediatæ, reum esse, qui (α) unum uel alterum membrum Christi uerborum lacerat contumeliis x), aut (β) illud præsertim ludibundus nominat, quod in hominibus nominari pudor prohibet, aut (γ) per hoc illudue maledicit alteri. y)

x) GRASS. c. l. p. 746.

y) BERLICH. c. l. n. 26. sqq.

§. X.

a creaturis adscribuntur diuina

Vbi diuina dantur creaturis, blasphemia immediata committitur (§. VI, 3.). Hinc maiores nostri non potuerunt non blasphemiæ immediatæ reos habere, (8) eum, qui Diabolo idem ius, eandem potestatem, in animam tribuerat atque Deo b); (9) eum, qui, uter fortius

Digitized by Google

fortius de anima ſit pugnaturus, Deusne an diabolus? ſe neſcire, & uictori animam uouere, dixerat. *c)* Fallor, aut eiusdem farinæ ſunt (10) adulatores, qui principibus patroniſque ſuis diuinos honores tribuere, & cum poeta illo canere nulli dubitant: *Dieu n'etoit pas Dieu, notre Roy le ſeroit.* Tantum uero proh! dolor abeſt, ut eos puniant, ut potius ex ſummo mendacio compoſitas laudes lubenter pati ſoleant patroni principesque.

b) HARPPRECHT Reſp. Crim. 81. n. 4. ſeq.

c) GRASS. c. l. p. 740.

§. XI.

d) Deus uerbis maledictis aut obſcœnis roditur

Denique eorum, qui detraxerunt Deo uerbis obſcœnis *d)* & maledictis *e) f)*, & ſic blaſphemiam immediatam commiſerunt, (§. VI, 4.) fuerunt plures, utinam nullus. Dicta, quibus petulantiſſimæ linguæ Deum conſectatæ ſunt, proh dolor plura patent. *g)* Sed ea, quippe quæ quando me legere memini, obſtupeſco, commemorare nequeo, ea ſciſcitantem ablegaturus ad auctores modo (§. VII. ſeqq.) nominatos.

d) THEODORICI Indic. Crimin. c. 5. aph. 8. p. m. 681.

e) FROELICH c. l. part. II. p. 7.

f) THEODOR. c. l. p. 680.

g) HUNNIUS diſc. crimin. c. 6. §. 209. HARPPRECHT c. Reſp. f. 425. ſeq. GRASS. c. l. p. 740. 742. ſeqq.

§. XII.

uel mediata, qua Deus petitur.

Blaſphemiam mediatam ſeu *obliquam* dico *iniuriam, qua Deus per alterius latus uel ducto argumento petitur;* ueluti, (1) ſi quis uerbum & ſacramenta contumeliis uexat omnibus; (2) contemnit Dei filium, Prophetas, Mariam; (3) picturam, quæ imaginem Dei uel Christi præ ſe ferre uulgo uidetur, ducit deſpicatui.

§. XIII.

Digitized by Google

§. XIII.

a) per uerbum & sacramenta.

Vnde blaſphemiæ mediatæ rei ſunt (1) qui parui admodum æſtimat & cum re uiliſſima comparari iubet S. S. *h*); (2) qui eandem ad inſtar idoli babylonici adorari ſolere ſtatuit *i*); (3) abutens hoſtia ad philtrum, incantationes aliasque artes diabolicas *l*), (4) oppedens ſacræ cænæ. *m*)

h) SALIG Elect. inr. th. pr. caſ. 65. p. 782.
i) PISTOR cent. 1. paroem. 11.
l) LEYSER c. l. m. 13.
m) GRASS. c. l. p. 752.

§. XIV.

Iurene an iniuria huc referantur (5) phraſes Scripturæ S. uel integros textus detorquens, & ad res profanas ludicrasque proferens; (6) fœdans ſcurrilibus iocis ueneranda ſacri codicis loca; (7) baptizans tyrones in boethorum numerum recipiendos &c. diſquirant alii.

§. XV.

b) per latus Chriſti,

Quod (8) Chriſti natales, uulnera uel ſanguinem qui deriſerunt, ſpeciatim (9) qui carmina ſacra, in Chriſtum natum condita impiis conſpurcauit formulis *n*), & G. H. de inæſtimabili ſanguine redemtoris noſtri petulanter locutus *o*); (10) per paſſionem Chriſti mala precatus alteri *p*); (11) maſculos Franciſci ſanguine redemtos, feminarum uero ſalutem uirginitate Claræ reparatam eſſe, qui ſtatuit *q*): mediatæ blaſphemiæ rei fuerint, uel ex eo patet, quod Dei filium expoſuerint ludibrio. En blaſphemum! (§. XII, 2.)

n) THEODOR. c. l. p. 681.
o) HARPPRECHT Reſp. Crim. 82. n. 21.
p) R. I. de A. 1530. tit. *von Gotteslåſt.* 1548. *von Gotteſch.* 1577. tit. 2. Huc quoque facit HARPPRECHT, qui c. l. n. 56.

Digitized by Google

n. 56. quendam fratri suo h. u. *Er wolte ihn bey Christi Leiden und Marter zum armen Manne machen, und ihm seinen Hof wegnehmen*, maledixisse refert.

q) CRVSIVS de indiciis p. 11. f. 6. n. 14.

§. XVI.

Quum etiam per latus prophetarum, Mariæ, sanctorumque iniuria peti possit Deus (§. XIII, 2.): notes uelim, non omne factum dictumue in illos iniurium, in hunc referri posse, sed illud demum, quod in prophetam, qua talem, Mariam, qua Christi matrem, & sanctos propterea quod doctrinam uitamque Christi secuti fuerint, coniicitur. Mariæ atque sanctorum

§. XVII.

Hinc quidem profecto blasphemiæ mediatæ reus est, (12) qui Doctorem ecclesiæ ea de caussa, quod populo mandatum significet Dei aut prælegat biblia, mendacem uocat; (13) qui Mariam meretricem uenditat r); (14) qui risum captat considerans sanctorum uitam, doctrinæ pariter atque exemplo Christi congruam; neutiquam uero (15) qui in eo est, ut personam clerici exponat contemtui, dicens: *Du trägst Gottes Wort nicht vor, du verfälscht die Schrift* s); (16) qui Mariam & Sanctos religiose non prosequitur, & eos intercessores negat. Pontificiorum t) dogmata, & dispositionem Caroli V. u), ea sequentem, non curo x). Euangelicus ueneror quidem Mariam uereque sanctos, *ast* (ut cum Ill. BOEHMERO y) loquar) *quicquid contra hanc uenerationem fit, suscipitur, dicitur, a blasphemia alienum, & impietatis tantum & profanæ mentis indicium esse credo.*

r) MVLLER. Jurispr. Crimin. d. IV. th. 10.
s) LEYSER c. l. med. 10.
t) ESPEN Jur. Eccl. p. III. tit. IV. c. V. n. 2.
u) C. C. art. 106.

Digitized by Google

x) STRYK. V. M. ϖ. tit. ad L. Jul. Mai. §. 31.

y) J. Eccl. Prot. tit. de reliquiis §. VIII. p. m. 886.

§. XVIII.

c) per imagines

Denique (17) qui S. S. Trinitatem in utero Mariæ aperto pingit z); (18) qui picturam, quæ refert imaginem Christi ad crucem adfixi, sputo uel spurcitie maculat, corrumpit, abradit, dilacerat, a) cædit, conculcat; (19) maleuolus ille qui deum huius imaginem adspiciens, extingui posse statuerat b); in mediatis blasphemantibus esse, ex supra dictis (§. XIII, 3.) facile cognoscere potes.

z) SANDIVS H. Eccl. enucl. p. 82.

a) THEODORICI c. l. p. 682.

b) HARPPRECHT c. l. f. 414. a. GRASS c. l. p. 744.

§. XIX.

β) uel simplex uel atrox.

Ex quibus omnibus satis superque patet (1) mox mediatam (§. XIII, seqq.) mox immediatam (§. VI, seqq.) committi blasphemiam, & hanc (2) uel attributiuam (§. VIII.) aut derogatoriam tantum (§. VII.), uel attributiuam & derogatoriam simul esse (§. X. seqq.), ut sic cognoscere possis β) causam esse, cur blasphemiam in *simplicem* & *atrocem* diuidant Dd. At, inquis; omnis iniuria in Deum collata, atrox est; tamen scias uelim, quod dentur atrocitatis gradus.

§. XX.

Crimen constituit blasphemia

Crimen blasphemiæ est iniuria in Deum dolo malo collata.

§. XXI.

Ex qua definitione hæc deduco axiomata:

I. Blasphemia sine dolo crimen non constituit.

II. Plura dantur criminis blasphemiæ genera.

§. XXII.

[illegible] dolo

Quia blasphemia sine dolo crimen non constituit (§. XXI, 1.): sequitur (1) ut detur blasphemia sine crimine;

Digitized by Google

mine; (2) ut omnium factorum dictorumque blasphemorum (§. VI. seqq.) quæ a doli non capacibus prouenerunt, impunitas danda sit; (3) ut criminis blasphemiæ accusari queant, qui doli sunt capaces *c*), neutiquam uero (4) qui uel (α) ratione, illiusue exercitio, uel (β) sufficiente Dei cognitione, uel (γ) uoluntate libera destituuntur; (5) ut, qui non præmeditato consilio contemnunt Deum, minus peccent, atque qui cogitatione & dolo idem faciunt; (6) ut deliquium rationis tollat, impetus uero animi dolum minuat *d*) immo (7) ab illo plane non excuset, ubi (α) facili negotio cohiberi potuit, aut (β) in futurum seruatus, aut (γ) fusis blasphemiis probatus, aut (δ) studio quæsitus est.

c) Rec. Imp. 1512. tit. *von Gotteslästerung*. Ref. Pol. 1548. tit. 1. §. 2. 3.

d) Edict. Maximil. de A. 1495. ubi uerba: *Wo solches aus bewegter Hitze des Zorns, aus Trunckenheit, oder dergleichen Zufälle unbedacht geschehe &c.*

§. XXIII.

Quilibet, qui doli capax, criminis blasphemiæ accusari poteſt. (§. XXII, 3.). Hinc oppido egregie falluntur, qui uolunt *e*) ab hac regula (1) *clericos f*), (2) *rusticos g*), & (3) *eos, qui sub conditione blasphemarunt*, eximi, quum tamen *hi*, quod floccifaciant tententque Deum, & de illius essentia dubitent, sat aperte doceant *h*); *illorum* uero crimina, iure diuino prohibita, nihil quicquam, ex communi omnium suffragio, excusationis habeant, *isti* denique, ubi Deum illiusque res contumeliis prosequuntur *i*), eo improbiorem prodant malitiam, quo solidiorem Dei cognitionem gloriari solent. Vt itaque, si quid uideo, in clericos blasphemantes LL. debeant esse asperiores non autem leniores, quam in laicos. *k*). a quocunque uelit, coniuncta.

e) BERLICH. c. l. n. 109.

f) Ref. Pol. de A. 1548. tit. 1. §. 3. ubi uerba: *er sey geistlich oder weltlich &c.*

 g) CLA-

g) CLARVS lib. v. ſentent. §. blaſphemia. n. 3.

h) BLVMBLACHER ad C. C. art. 106. n. 12. GRANTZ. def. inquiſit. c. 6. m. 2. ſect. 2. art. 11. p. m. 854.

i) BERGER El. Jurisprud. Crim. ſuppl. p. 1. obſ. 35. p. 474.

k) LEYSER c. l. m. 18.

§. XXIV.

Tollit autem dolum a) rationis

Quandoquidem, qui ratione illiusue exercitio deſtituuntur, blaſphemiæ criminis accuſari nequeunt (§. XXII, 4.): quis eſt, qui non (a) infantes, (b) furioſos, (c) dementes, (d) maniacos, (e) in ſummo melancholiæ gradu conſtitutos, (f) in febri ardenti deliros, ſi quæ blaſphema protulerint uerba factaue ſuſceperint, extra blaſphemiæ crimen poſitos eſſe iudicet?

§. XXV.

b) ſufficientis Dei cognitionis &

Dolum quoque ex blaſphemo tollit religio (§. XXII. 4. β) (γ) In hac errans, Deumque offendens, blaſphemus quidem eſt, ſed non ſciens. Impius eſt, ſed hoc putat eſſe ueram pietatem. Errat ergo, ſed bono animo, non odio, ſed adfectu Dei, honorare ſe dominum atque amare credens. Ex quo fonte ipſe ſeruator totius orbis Iudæos, a quibus in crucem plane ſublatus erat, excuſauit, dicens: οὐ γὰρ οἴδασι, τί ποιοῦσι, l) Eadem de cauſa Iudæos adhuc hodie, ſi quæ uerba blaſphema [dummodo non maledicta, hæc enim ſicut nulla producit, ita nec excuſat religio m)] in Chriſtum proferunt, excuſant, quotquot rem probe perpendere poſſunt, uoluntque. n) Obſtant quidem imperii LL. o), ſed eas non attendo, quum eo iam tempore conditæ ſint, quo pluralitas uotorum in cauſis religionis attendenda erat.

l) Luc. XXIII, 24.

m) KRESS. ad c. art. §. 9.

n) TITII *Probe des geiſtl. Rechts.* III, 5. 27. ſeq. FLEISCHERS *Einleitung zum geiſtl. R.* II, 31. 2.

o) R. I. 1512. 1531.

§. XXVI.

Digitized by Google

§. XXVI.

Quum qui libera destituitur uoluntate, dolo malo expers est (§. xxii, γ): uides, in criminis blasphemiæ reis non esse, (8) qui blasphemiam committere aut blasphemiarum alterius particeps fieri, ea ui, cui resistere impar, cogitur. p) Eiusmodi uim a persecutoribus ethnicis non unus & alter, sed plures christiani primitiuæ ecclesiæ passi sunt, ut Christum negarent, eique maledicerent. q) c) liberæ uoluntatis deliquium;

p) Diss. GRANTZ. def. inquis. c. 6. m. 2. sect. II. art. 7. n. 245.
q) PLIN. X. ep. 97. BINGHAM Orig. lib. XVI. c. 7. §. 1.

§. XXVII.

Dolo, & sic crimine uacant denique (9) iudex, denunciator, accusator, historicus, & si quis alius refert blasphemias perpetratas. Ipsam paginam sacram referre impia uerba r) ad unum scimus omnes. Illud tamen inficias ire nequeo, cauendum esse cuique blasphema uerba referenti, ut curiositatem quandam uel uoluptatem prodat; hanc enim utramque in rebus illicitis iura omnino prohibent. s)

r) 1 Reg. xx, 23. 28. 2 Reg. xviii, 34. 35. Matth. viii, 29.
s) STRYK d. de curiositate.

§. XXVIII.

Quandoquidem impetus animi dolum minuit (§. xxii, 6.) & minus peccat, qui blasphemat non præmeditato consilio (§. xxii, 5.): statuunt iuris criminalis Dd., non uerum, sed qu. crimen blasphemiæ committere, qui blasphema agunt dicuntque (1) ex incogitantia, imprudentia, *temeritate* t), quæ ex subsecuta facti pœnitentia, certo animi indice, colligitur; (2) ex communi omnium ciuitatis, qua quisque degit, membrorum *consuetudine* u), ut si quis degentium in terris Wurtenbergicis clericorum carcerem diceret *die Bibel*. x) minuit contra a) temeritas

t) Edict. Max. de A. 1495.

 u) KRESS.

u) KRESS. c. l. §. 6. n. 5.

x) HOLLAND de Arreft. p. 66.

§. XXIX.

b) ira

Ex eadem cauſa (§. XXVIII. XXII, 6.) in numerum qu. delinquentium refero, (3) eos etiam, qui in medio æſtu illius *iræ*, quam iuſta cauſa u. c. offenſionis uiolentæ, adeo commouit, ut furor eſſet breuis, omnemque ab alienaret mentem, Deum proſcidit conuitiis. *y*) Animo contra & cogitatione potius quam impetu peccare, & ſic uenia nulla dignus uidetur eſſe, qui blaſphemauit accenſus ira, (a) quam facile retinere potuerit (§. XXII, 7. α) aut (b) ea, quæ interpoſito tempore iam deferbuerat (§. XXII, 7. β) *z*); aut (c) quam iniuſta cauſa, u. c. luſus, aliudue negotium illicitum &c. generauit (§ XXII. δ). *a*)

y) Ed. Max. cit. l. CARER pr. cr. p. 186.

z) LEYSER c. l. m. 28.

a) Ref. Pol. 1548. rubr. *von Gotteslaͤſt*. FROELICH II, T. 2. §. 14. BERLICH. concl. 1. n. 95. STRYK. V. M. π. tit. ad L. Iul. Mai. §. 19. f.

§. XXX.

c) ebrietas

Idem, quo ſe a crimine quodammodo liberet, puto habere (4) eum, qui, quum blaſphemiam committeret, adeo erat obrutus uino, ut omni ratione priuatum eum nemo non iudicauerit. *b*) Nihil uero excuſationis habet, (a) qui leui (§. XXII. α), uel (b) adfectata (§. XXII. δ) ſepultus ebrietate, aut (c) crapula diſcuſſa gloriatus eſt de blaſphemia, quam commiſit ebrius (§. XXII. γ)

b) Weichb. rubr. *Gottesl.* R. I. 1500. 1512. eod. tit. BERGER Elect. Jurisprud. Crim. part. II. p. 10.

§. XXXI.

d) amor

Huc porro, me quidem iudice, referri poſſunt, (5) quem, quod nimia *amoris* mollitie ductus puellas immodice laudauerit, iisque nominibus, quæ ſolius Dei pro-

Digitized by Google

propria, uocauerit ſtatim atque illius mentis quies tranquillitasque reſtituta, dictorum pœnitet *c*); (6) *errantes* in obiecto. Res exemplo clarior erit. Marcus, in ea hærens opinione, quod librum manibus teneat amatorium, quum tamen biblia habeat, dicit: *ich thät was &c.* hunc conſenſu, animo blaſphemandi, &, quod ex eo ſequitur, crimine uacare quis eſt qui dubitet? c) error.

c) FARINAC. pr. cr. qu. 20.

§. XXXII.

Vellem ac peruellem adducere plura, præſertim (1) de uariis criminis blaſphemiæ generibus, (2) reorum sociis (3) pœnisque; (4) de cauſis, quæ pœnam uel tollunt uel mitigant, (5) de inueſtigando huius delicti corpore, (6) de officio blaſphemum defenſuri. Aſt uariis de cauſis hæc alii tempori reſeruare cogor, iam ſignificaturus, quod apud animum conſtituerim, per hoc ſemeſtre, ſub auſpiciis ſupremi Numinis

h. IX.-X. & III.-IV. inſtillare PANDECTAS, Ill. BOEHMERO præeunte, ea ſcilicet ratione, ut ad finem perducto labore, quilibet non poterit non adfirmare, me principia J. Rom. & Germ. probe diſtinxiſſe, diſtincta ſatis explicaſſe, explicata ipſis rerum argumentis, ſeu caſibus, ut loquuntur, illuſtraſſe.

h. X.-XI. prælegere *Jus Canonico-Pontificio-Eccleſiaſticum*, duce Exc. PERTSCHIO.

Quod fiet hoc quidem modo, ut cuiusque inſtituti eccleſiaſtici originem, rationem, fata, næuos, iura, horumque uſum cum in foris Pontificiorum, tum præſertim Proteſtantium, luculenter doceam.

h. XI.-XII. interpretari ſolide atque fideliter STRVVII *Jurisprudentiam Rom. Germ. forenſem.*

h. II.-III.

Digitized by Google

h. II.-III. tradere *Jurisprudentiam Criminalem theoretico-practicam,* ad Elementa Exc. BOEHMERI.

Primum cuiusque delicti naturam pœnamque docebo, & quæ hanc mitigent, illam uero destruant, caussas suppeditabo. *Post* prudentiam iudicis in inquirendo, fiscalis in accusando & monendo, defensoris in deducenda rei innocentia, ueram non simulatam demonstrabo. *Denique* specimina cuiusuis generis elaboranda dabo; acta iudicialia ad statum legendi & ex illis factum referendi, communicabo, ut sic legitimam iuris ad facta adplicationem atque modum referendi, rationemque relationes ab aliis conscriptas diiudicandi, tradere queam.

h. IV.-V. aperire *Collegium Iuris Germanici;* ueteris pariter atque noui, ad ductum *Elementorum meorum,* quæ mox sub prelo sudabunt Crœckeriano.

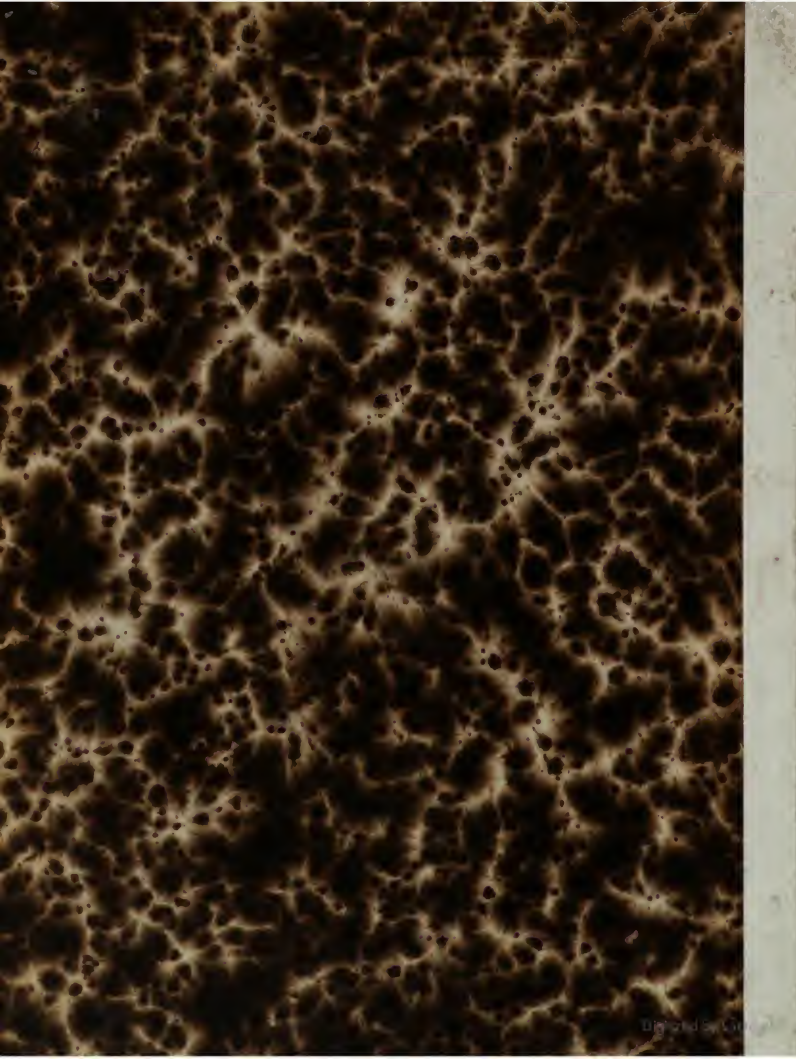
Collegia *Pandectarum, Iuris Canonico-Pontificio-Ecclesiastici, Iuris Criminalis* & *Struuianum* Deo uolente crastino die aperturus sum; praelectionum uero *Iuris Germanici,* ubi Crœckerus ex panegyri Lipsiensi redibit, & compendium meum sub prelum dabit, statim initium faciam.

Quibus prælectionibus meis frequentes interesse uelitis, VOS, ILLVSTRISSIMI COMITES, DOMINI MEI GRATIOSISSIMI, itidemque VOS, GENEROSISSIMI, GENEROSI atque NOBILISSIMI COMMILITONES, Domini, fautores & amici mei æstumatissimi ea, qua decet, submissione, obseruantia, humanitateque rogatos uolo. Scribebam Ienæ, d. XIV. Oct. M DCC XXXVI.

* * * * * * * * *

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google